

Byer, og man tænker vel fortrinsvis paa Kjøbenhavn. Jeg tænker, at denne Bemærkning er rigtig, jeg vil i alt Fald ikke forsøge paa at modbevise den, men saaledes som Udviklingen foregaar, maa den jo ogsaa nødvendigvis føre dertil. Jeg kan ikke nægte, at det er mærkeligt, at der kan være saa delte Meninger om, hvorvidt det er rigtigt at søge at vedligeholde denne Tilgang fra Landet til Byerne, søge at gøre den Tankegang gældende, at der skal skaffes Plads i Byerne til det overflødige Antal paa Landet, eller om det skulde være omvendt, saaledes at man skulde søge at faa flere knyttet til Landbruget. Jeg kan ikke forstaa, at der kan være delte Meninger om den Sag. Hvad enten man tænker paa Handelsstanden eller Haandværket eller andre Samfundsklasser, er det jo klart, at kommer der en og ned sætter sig ved Siden af en anden, der arbejder i samme Fag, saa maa det gøre Indgreb i den andens Fortjeneste, som var der i Forvejen. Det er jo Tilfældet med Haandværket og med Handelen, og vi se jo ogsaa, at hvor der er Tale om en endogsaa undertiden ret tarvelig Lønnet Plads, er der jo et saa stort Antal Ansøgere, skønt man dog ved, at kun en kan faa denne bestemte Plads. Men selv, om der kommer en dygtig Husmand og sætter sig ved Siden af 3—4—5—6 andre dygtige Husmænd, som vare der i Forvejen paa Stedet, saa er det saa langt fra, at det kan skade dem. Den Smule, der kan frembringes mere af Landbrugsprodukter, er jo næsten aldeles umærkelig lige over for Prisforholdene paa Verdensmarkedet. Der er Plads til mangfoldige paa Landet, og da man ikke kan gøre to store Landbrug af et lille, men meget vel kan gøre to eller flere smaa af et stort, er det den eneste rigtige Vej at gaa, at søge at faa flere smaa Lødder. Det er sagt, at det foreliggende Lovforslag, om det bliver til Lov, skal være et Forsøg, men jeg for mit Vedkommende bryder mig ikke om at gøre Forsøg i denne Retning, jeg er ganske sikker paa, at det er slet ikke nødvendigt at gøre Forsøg, thi det skal nok staa sin Prøve. Men hvis man endelig vil kalde det et Forsøg, saa er det jo klart, at der ikke kan gøres noget Forsøg, naar Loven ikke bliver gennemført, og derfor vil jeg paa det varmeste anbefale, at man virkelig søger at komme til Forstaaelse for ogsaa at tilfredsstille de Mennesker, der gerne ville gøre et Forsøg, men jeg vil tilføje, at jeg ønsker ikke en Forstaaelse, der i Realiteten bliver noget andet end det foreliggende Lovforslag med

de Ændringer, som nu ere foreslaaede af Udvalget.

Det var kun disse faa Bemærkninger, jeg vilde gøre. Jeg ved jo ret godt, at selve dette Lovforslags Gennemførelse kan ikke skabe Underværker, men det kan, det er min Overbevisning, bidrage mægtigt til at føre Udviklingen netop i den Retning, som jeg nævned, og som jeg anser for heldbringende ikke alene for Husmændene, men ogsaa for vort Folk og vort Fædreland i det hele. Naar der blev bemærket af det ærede Medlem fra Odense (Scavenius), at Lødderne vare enten for store eller for smaa, saa vil jeg dog gentage, hvad jeg har sagt om af de foregaaende Aar, at saa længe en Arbejdsmand og Husmand er ung og rask, saa er det ingen Ulykke, om han skal gaa ud og arbejde en Del for fremmede, hvis han ikke har saa stor Dygtighed, at han kan skaffe sin Familie hele Underholdet ved Driften af en saadan lille Ejendom. Men naar saa Børnene vokse til og komme ud fra Hjemmet, saa kan saadan et Par gamle Mennesker, for saa vidt de endnu have nogen Arbejdskraft, faa et passende Erhverv ved saadan en lille Ejendom, som ved en fortrinlig Drift meget vel kan ernære et Par gamle Mennesker rigtig godt, og det kan desuden være en Sysselsættelse, som kan være ret passende for dem. Naar man somme Tider taler om Overbefolkning, og klager over, at man ikke kan faa Plads til de mange Mennesker, saa drister jeg mig til at mene, at Danmark kan magelig føde 4 Millioner i Stedet for lidt over 2, og denne Mening er ikke greben ud af Luften, men jeg bygger den paa, hvad jeg har set rundt omkring i Sognene derovre i Jylland.

N. Andersen: Den ærede Ordfører ansaa det for meget beklageligt, at jeg ikke har kunnet slutte mig til Udvalget med Hensyn til Ændringsforslag Nr. 1 angaaende den bekendte Femtedel eller Tindedel. Jeg skal ikke forlænge Debatten med at tage en Redegørelse op paa ny for dette mit Standpunkt, da jeg har gjort det tidligere paa en saadan Maade, at jeg tror, at det er forstaaeligt, og jeg skal derfor indskrænke mig til et Par Bemærkninger. Jeg tror, at det umuligt vil kunne modsiges af nogen, at den unge Landarbejder, som har for Øje at skaffe sig en Jordlod, naar han kommer til den Alder, da han efter den almindelige Mening i andre Samfundsklasser passende kan forlange af Samfundet at faa Foden under eget